

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Konsolidacija glede vknjižene tirjatve v osebi zapustnika veljavna je novemu hipotekarnemu posestniku nasproti tudi za dediče zapustnikove, akoprav se ni upisala v javni knjigi.

Dne 12. januarija 1886 umrl je v Staremtrgu pri V. posestnik Miha N., zapustivši oporoko, v kateri je imenoval za svoje dediče po enakih delih sestre Marjeto K., Frančiško F. in Ano St., četrti sestri Katarini B. pa je volil svoje posestvo vložek št. 47 kat. občine D. Še na dan smrti zapustnikove bila je pri posestvu vlož. št. 47 kat. obč. D. temeljem ženitne in dedne pogodbe z dne 19. oktobra 1855 vknjižena zastavna pravica za doto soproge njegove Marije N. v znesku 1000 gld. konv. den. ali 1050 gld. av. velj. Marija N. pa je bila umrla uže dne 21. decembra 1884. l. in k njeni zapuščini zglasil se je za dediča temeljem dedne pogodbe tudi soprog Miha N. Med zapuščinske dolgove po Mariji N. spadala in vsprejela se je tudi tirjatev dra. A. M. v znesku 700 gld., katera je bila na rečeni doti zapustničini nadzastavno vknjižena. To tirjatev je Miha N. takoj po smrti Marije N. plačal ter dal pri doti zapustničini, vknjiženi na njegovem posestvu vlož. št. 47 kat. obč. D. izbrisati dotično nadzastavno pravico. Še predno se je potem zapuščina Marije N. prisodila, umrl je Miha N. dne 12. januarija 1886. l. Pripomniti je še, da se zapuščini Miha N. in Marije N. nista razpravljali pri istem sodišči. Zapuščino Marije N. prisodilo je mest. del. okrajno sodišče Ljubljansko s prisojilno listino z dne 13. marcija 1887, števil. 6974 in dodatkom z dne 2. julija 1887, števil. 15619 za tri četrtinke pogodbenemu dediču Mihi N., oziroma njegovi zapuščini, zadnjo četrtinko pa oporočnemu dediču, in sicer obema zlasti tudi uže označeno vknjiženo doto izrecno »mit dem Löschungs resp. Uebertragungsbefugnisse.« Med tem pa se je razpravljala pri c. kr. okrajnem sodišči v Zatičini tudi zapuščina Mihe N. Le-ta v svoji oporoki ni ničesar omenil o rečeni doti, vknjiženi na posestvu vlož. št. 47 kat. obč. D., katero je bil volil sestri Katarini B. in tudi pri razpravi njegove zapuščine ter zlasti pri izračunjenji vrednosti volila Katarine B. se je ta hipotekarna tirjatev

popolnem v nemar puščala. Posestvo vlož. št. 47 ad D. se je torej prisodilo s prisojilom z dne 10. julija 1886, št. 3866 volilobjemnici Katarini B. brez nobenega dodatka in istotako vsa ostala zapuščina oporočnim dedičem Marjeti K., Frančiški F. in Ani St. Le te pa so, kakor hitro se je Katarina B. prepisala na voljeno in prisojeno jej posestvo, zaprosile in dosegle pri tem posestvu vlož. št. 47 ad D. temeljem uže označenih prisojil po Mariji N. prenos treh četrtink rečene dote te zapustnice v znesku 787 gld. 50 kr. na ime zapuščine Miha N-ove. Na to ponovile so zapuščinsko razpravo po Mihi N. ter dobile dodatno prisojilo z dne 28. junija 1888, št. 2172, na katerega podlogi so konečno dale prepisati tiste tri četrtinke dote Marije N. na svoja imena.

Po vsem tem vložile so Marjeta K., Frančiška F. in Ana St. zoper Katarino B. kot lastnico hipotekarnega posestva vlož. št. 47 kat. obč. D. hipotekarno tožbo de pr. 13. majnika 1889, št. 2569 na plačilo prisojene jej dote Marije N. v delnem znesku 787 gld. 50 kr. Tožena ugovarjala je tej tožbi sklicujoč se na zgoraj opisane razmere 1.) konsolidacijo po združenji upnika z dolžnikom v osebi Mihe N.; 2.) plačilo, ker je Miha N. poplačal tirjatev dra. A. M.; 3.) resno voljo oporočnika Mihe N.

Okr. sodišče v Zatičini je z rabsodbo z dne 4. oktobra 1890, štey. 3884 tožbi ugodelo in sicer glede na to, da je po § 686. obč. drž. zak. prevzela Katarina B. kot volilobjemnica volilo, to je zemljišče vlož. št. 47 kat. obč. D. z bremenii, torej tudi z bremenom dote Marije N., katera je bila za časa oporoke in smrti Mihe N. na tem zemljišči vknjižena; ugovor toženkin, da je omenjena tirjatev preminola po konsolidaciji, pa da zategadelj ni umesten, ker je Miha N. umrl, še predno se mu je prisodila omenjena tirjatev, torej še predno se je mogla vršiti konfuzija, ker nadalje po § 469. obč. drž. zak. velja zastavna pravica, dokler je vknjižena, in ker konečno po § 1446. obč. drž. zak. pri hipotekarnih tirjatvah o konfuziji pravo za pravo sploh ni govora.

Višje dež. sodišče v Gradci pa je na apelacijo toženke z odločbo de int. 5. januarija 1891, št. 43 rabsodbo I. instance razveljavilo ter tožbeno zahtevo povse in nepogojno odbilo iz naslednjih razlogov:

Ugovor konsolidacije je upravičen. Po § 1445. obč. drž. zak. povzročuje združenje pravice z dolžnostjo v isti osebi, naj se vrši

kedar koli in na kateri način koli, premin dotične obligacije. Na podlogi ženitne pogodbe z dne 19. oktobra 1855 bil je Miha N. osebno zavezan, povrniti Mariji N., odnosno njenim dedičem po razvezi zakona doto v znesku 1050 gld. in ker je Marija N. dne 21. decembra 1884 umrla, zapadla je ta dan v plačilo tudi njena dota. Sedaj pa je nastopil Miha N. temeljem uže navedene ženitne in dedne pogodbe kot dedič po svoji soprogi glede treh četrtink zapuščine in toliko se mu je zapuščine tudi zares prisodilo po glasu prisojila z dne 16. majnika 1887, št. 6974 in dodatka z dne 2. julija 1887, št. 15619. Da se je to prisojilo vršilo še-le po smrti Mihe N., to je brez pomena, kajti prisojilo nima konstitutivnega, nego zgol deklarativen učinek ter upliva nazaj na trenutek, ko dedščina pripade. Pravne razmere, ustanovljene po prisojilu soditi je torej tako, kakor bi se bile vršile v trenutku, ko dedščina pripade, a poznejšnje premembe so za razsojo pravnih razmer med dedičem in dedščino brez upliva. Kakor hitro je torej pripadla dedščina po Mariji N. tudi soprogu Mihi N., postal je le-tá gledé pripadlega in pozneje tudi prisojenega mu deleža dote upnik namestu Marije N. in ker je bil ob jednom dolžnik, združila se je v istem hipu v njegovi osebi pravica upnikova z zavezo dolžnikovo, rekše dogodil se je premin pravice in dolžnosti, ustanovljen v § 1445. obč. drž. zak. Ta del (to je zadevne tri četrtinke) dote zaradi tega v trenutku smrti Mihe N. ni več obstojal in zategadelj tudi ni mogel spadati v zapuščino Mihe N.; dodatno prisojilo z dne 28. januarija 1888, št. 2172 je torej glede označenih treh četrtink dote brez pomena, ker prisojilo ne more prenašati na dediča pravic, katerih zapustnik ni imel. V tem pogledu se tožiteljice tudi na določbo § 1446. obč. drž. zak. ne morejo sklicevati. Zakon tu sicer res določuje, da pravice in zaveze, upisane v javni knjigi, ne preminejo po konsolidaciji, dokler niso izbrisane v javni knjigi. A ta določba, kakor tudi zadnji stavek § 469. obč. drž. zak. imata v mislih le načelo za avtoriteto javne knjige, to je varovati hočeta onega, kdor je zaupajoč javni knjigi in na pošten način pridobil kako, v knjigi upisano pravico; uporabiti pa ni te določbe tedaj, kedar ne gre za singularno sukcesijo, zvršivšo se ob dobri veri v javno knjigo. Tožiteljice niso zadevne dotne tirjatve v last pridobile po kaki singularni sukcesiji, nego kot dediči Mihe N.; one predstavljajo torej po smislu § 547. obč. drž. zak. z zapustnikom jedno

in isto osebo in tirjatve, katera zaradi konsolidacije uže pri zapustniku ni več pravoveljavno obstojala, tudi na dediče ni bilo moči pravoveljavno prenesti. Zategadelj, ker dediči predstavljajo zgolj osebo zapustnikovo, se pa tudi ne morejo sklicevati na dobro vero v javno knjigo. Gledé na vse to je tudi brez pomena, da se prehod zadevne tirjatve od Marije N. na Miho N. ni upisal v javno knjigo in da Miha N. ni dal izbrisati v javni knjigi pripadlih si treh četrtink, odnosno da se je ta del tirjatve prenesel na Miha N-ovo zapuščino še le tedaj, ko je bila pri hipotekarnem posestvu vknjižena za lastnico uže tožena Katarina B. Tudi določba §-a 686. obč. drž. zak., glaseča se, da volilojemnik mora prevzeti volilo z bremenem, ne more koristiti tožiteljicam, ker zadevna tirjatev ni več obstojala ob času, ko je volilo pripadlo, ter je po tem preminola tudi zastavna, zanjo vknjižena pravica in ker tožiteljici ne pristojajo ugovarjati dobre vere v javno knjigo. Tožbeno zahtevo, upirajočo se na zastavno pravico, bilo je torej uže glede na ugovor konfuzije, oziroma konsolidacije zavrniti in ne glede na to, da je za delni znesek 700 gld. uvaževati tudi, da ga je poplačal še Miha N. Neprepirno je namreč, da je le-ta uže po smrti Marije N. plačal tirjatev dra. A. M. v znesku 700 gld., katera je bila vknjižena nadzastavno na zadevno doto. Ker se je to plačilo zgodilo po smrti Marije N., ob času torej, ko je dota uže zapadla v plačilo in ko so Mihi N. uže pripadle tri četrtinke te dote, to pač ni dvojbe, da je s tem primeren del te delne tirjatve preminol tudi po plačilu. Naposled je treba v čisljih imeti pač tudi to, da glede na vrednost voljenega posestva vlož. št. 47 ad D. izvestno ni bila intencija zapustnikova, naj se plačuje iz tega posestva tirjatev, katera je v njegovi osebi sicer preminola, a zemljeknjižno še ni izbrisana bila, kajti v tem slučaju prevzela bi bila Katarina B. breme, večje od volila ter bi bila neprimerno prikrajšana v primeri z dediči, kateri zapustniku niso nič bolj v rodu. Za tako domnevo pa oporoča Mihe N. ni.

Najvišje sodišče je z odločbo de int. 12. aprila 1891, št. 1466 zavrnilo revizijske pritožbe tožiteljic ter potrdilo rzsodbo II. instance, sklicujé se zgolj na njene razloge.

Dr. K. T.

b) Priposestovanje lastnine se lahko izpodbije z dokazom, da se je bila pred pričetkom tridesetletne dobe stvar prepustila zgolj za rabo (§ 1477. obč. drž. zak.).

V pravdi Jurija Feléta proti Jožetu Judežu je okrajno sodišče v Radečah izdalo naslednjo rzsodbo z dné 24. julija 1890, št. 2405: Tožitelj Jurij Felé, pravni naslednik Janeza in Ane Felétove, je lastnik parcel 780 (stavišče), 778 (gozd), 779 ter 782 (njivi) in 781 (travnik) v vložku št. 18. kat. obč. Dobovec, — toženi Jože Judež je dolžan to pripoznati in ta zemljišča tožitelju takoj v posest izročiti in zlasti ostaviti stavišča ter mu vrniti sodne troške, vse pod eksekucijo, toda le tedaj, ako stori tožitelj dopolnilno prisego, da je res oče njegov Janez Felé prepustil svojemu bratu Jakobu Felétu parcele 780, 781 in 782, potem kakih 5 let pozneje udova Janeza Feléta, Ana Felétova udovi Jakoba Feléta, Mariji Felétovi parceli 778 in 779 le za uživanje in sicer le za toliko časa, dokler živita Jakob Felé in njegova žena, Marija Felé.

Razlogi.

Priznано je, da vse prepirne parcele spadajo k tožiteljevemu zemljišču pod vlož. št. 18. kat. obč. Dobovec. Priznано je tudi, da vse te parcele uživa toženec, da so jih pred njim njegovi predniki neprenehoma uživali od 1840. leta naprej, da so na sedanji stavbeni parceli 780 vzgradili leseno kočo in pod in ondu stanovali, da so njivi obdelovali, travnik kosili in v gozdu vsaj drobiž pobirali ter sekali. Naposled pripoznata obe stranki, da so toženec in njegovi predniki ves navedeni čas do tožbe dajali tožitelju, odnosno njegovemu očetu Janezu in po le-tega smrti materi tožiteljevi, kot varuhinji njegovi, zadnji čas vsako leto po 6 gld., prejšnja leta pa nekaj manj. A tožitelj trdi, da je njegov oče Janez Felé prepustil prepirne parcele bratu svojemu Jakobu v zakup in sicer za toliko časa, kolikor dolgo živita on, Jakob Felé, in žena njegova Marija Felé, trdi nadalje tožitelj, da so Jakob Felé in za njim žena njegova Marija, potem njen drugi zakonski mož, Aleš Judež, in konečno toženi Jože Judež vsako leto dajali roditeljem njegovim in kasneje njemu samemu določeno rabokupščino. Toženec pa vse to zanika ter pravi, da je Jakob Felé kupil od brata svojega, Janeza Felé-ta prepirne parcele za 36 gld., in da so on in njegovi predniki dajali vsako leto Felétovim nekaj denarja le zategadelj, ker so morali ti

kot zemljeknjižni lastniki parcel plačevati od njih davek, tako torej, da so bili plačevani zneski povračila davka. Toženec nadalje dokazuje, da si je na zadevnih parcelah pridobil lastninsko pravico pōtem priposestovanja, in res so mu dokazale priče, da on s svojimi predniki vred zadevne parcele uživa nepretrgoma 30 in tudi 40 let mirno in javno; samo glede gozda je potrjeno, da so tudi Judeževi iz njega jemali, česar so trebali za domačo rabo, rekše les za kurjavo in nastil. Toda toženec je dejanski posestnik prepirnih zemljišč in zatorej ni njegova dolžnost dokazati, da je njih lastnik, kajti ne gré ga siliti, naj navede pravni naslov svoji posesti (§ 523. obč. drž. zak.). Toženčevo to dokazovanje bi tudi ne obveljalo, ako mu tožitelj dokaže, da je stvar, katero bi bil on priposestoval, imel le v rabokupu ali za uživanje, da je torej njegova posest nepoštena (§ 1477., 1462. obč. drž. zak.). Le tožitelj je zavezan dokazati, da je on lastnik prepirnih zemljišč in da jih toženec poseduje »mala fide«. Izmed zaslišanih prič tožiteljevih bil je le jeden, 86 let stari Jože K. priča sklepanju rabokupne pogodbe, o kateri govori tožitelj, ostale priče so pomrle, kajti tega je uže blizu 50 let. Priča Jože K. je potrdil, da je prepustil Janez Felé bratu svojemu Jakobu Felé-tu parcele 780, 781 in 782 v Dobovci, in kakih 5 let kasneje, da je njegova udova Ana Felétova udovi Jakoba Feléta, Mariji Felétovi, kasneje omoženi Judeževi, prepustila še parceli 779 in 778 v Dobovci za uživanje in sicer pod izrecnim pogojem, da pridejo parcele po smrti Jakoba Felé-ta, odnosno Marije Felétove, zopet nazaj k prvotnemu zemljišču. Vse ostale priče so le izjavile, da je bilo v vasi občé znano in se je zadnjih 40 let vedno čulo to, da imajo Judeževi prepirne parcele le v rabokupu od Felétovih in da te parcele pridejo po smrti Jakoba Feléta in Marije Felétove, zopet omožene Judeževe nazaj k Feletovemu zemljišču. Zlasti sta po izpovedih Antona in Marije Felé njima oče Janez Felé in mati večkrat pravila, da imajo Judeževi te parcele le v rabokupu in sicer le toliko časa, dokler Marija Judež živi. In priča Anton Felé je tudi potrdil, da je Janez Felé udovi Jakoba Felé-ta, ko se je v drugo možila z Alešem Judežem, izrecno dejal, da pogodba velja samo do njene smrti in da nima Aleš Judež nikake pravice do parcel, ako bi ona umrla pred njim. Izjavili so naposled Anton in Marija Felé ter Jakob Krajšek, da je Aleš Judež vselej, kedar je prinesel Felétovim tist denar, izrecno

zatrjeval, da je prišel »štant« plačat, in da sta Aleš Judež ter toženec sama tožila, kako visok »štant« morata plačevati Felétovim. Iz vsega tega izhaja, da toženčevi predniki prepirnih parcel niso kupili od Felétovih, nego da so jih bili dobili le v uživanje za gotov čas in da ta pravica uživanja premine s smrtjo Jakoba Felé in Marije Felétove. Bodi si, da so predniki strank sklenili gledé prepirnih parcel rabokupno ali pa uživalno pogodbo, vsekakor je gotovo, da se Janez in Ana Felé nista nikdar odrekla lastninski pravici na teh parcelah. Izjave prič in zlasti priče Jožeta K. delajo tožitelju prvo polovico dokaza in spoznalo se je potem na njegovo dopolnilno prisego. Ako tožitelj to prisego stori, onda je popolnem dokazano, da ima toženec prepirne parcele le v rabokupu ali za uživanje in da tožitelj ni zgol tabularni, nego tudi faktični lastnik teh zemljišč. Izpovedi prič pa so tudi dokazale, da so bile te pravne razmere tožencu dobro znane, torej se on ne more zagovarjati z dobro vero, katera je neizogibno potrebna v priposestovanje. Toženec priznava še sam, da je Jakob Felé umrl uže 1842. l. in da je 1887. leta umrla tudi Marija Felé-tova, pozneje omožena Judeževa. Ako torej tožitelj dokaže z dopolnilno prisego, da navedena rabokupna ali uživalna pogodba premine s smrtjo imenovanih dveh, potem je upravičen tudi drugi del tožbene zahteve, da mora toženec tožitelju takoj izročiti prepirne parcele v posest.

Na apelacijo toženčevo je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 3. decembra 1890, št. 8737 predrugačilo prvosodno rzsodbo in ugodilo tožbeni zahtevi samo za tedaj, ako toženi Jože Judež ne stori nobene ali le jedne teh-le glavnih priseg, da, kolikor vé in pomni, ni res njegov oče Aleš Judež tožitelju plačeval za uživanje parcel 780, 778, 779, 782 in 781 po 6 gld. rabokupščine na leto, — in da, kolikor ve in pomni, ni res toženec sam po smrti Aleša Judeža tožitelju plačeval za uživanje parcel 780, 778, 779, 782 in 781 po 6 gld. rabokupščine na leto.

Razlogi:

Ni se zanikalo in prepirno torej ni, da spadajo parcele štev. 780., 778., 779., 782. in 781. k zemljišču tožiteljevemu, vl. št. 18. kat. obč. Dobovec, potem da je posedoval in rabil te parcele od 1844. l. naprej Aleš Judež in njegova žena Marija Judež, prej omožena Felé, a po smrti Aleša Judeža njiju sin, toženi Jože Judež.

Le-ta opira se na priposestovanje, katero snuje iz tega, da je vračunši dobo posesti Aleša Judeža posedoval in užival te parcele več nego 30 let. Na ugovor tožiteljev, češ, da je priposestovanje glede gozdne parcele izključeno, ker bi bil tudi on ta gozd užival, ni moči ozirati se, kajti to, da kdo drugi sem ter tja sega v posest, ne more pretrgati priposestovanja, in tožitelj tudi ni oglašil apelacije proti temu, da se ni njegovi zahtevi glede te parcele ugodilo brezpogojno. Tožitelj pravi dalje, da sta Marija Felé, odnosno Judež in Aleš Judež zategadelj mogla uživati te parcele, ker je pred letom 1847. Janez Felé kot njih lastnik prepustil uživanje teh parcel svojemu bratu Jakobu Felé-tu in ženi njegovi Mariji za rabokupščino 6 gld. na leto do smrti Jakoba in Marije Felé in sicer tako, da pridejo te parcele po smrti obeh rabokupiteljev zopet lastniku nazaj. Tožitelj trdi tudi, da je Aleš Judež, kateri je 1844. l. oženil se z udovo Marijo Felé, dajal vsako leto 6 gld. rabokupščine in da je po njegovi smrti isto storil tudi toženec. Tožencu, kateri se sklicuje na 3oletno priposestovanje, po §-u 1477. obč. drž. zak., ni treba navajati pravnega naslova. Pač pa nepristnost ali nepoštenost posesti, katera se zoper njega ugovarja, lahko izključi priposestovanje, a treba jo je zoper njega dokazati. To, da se je sklenila navedena rabokupna pogodba pred l. 1847. ali, ker se je Marija Felé l. 1844. uže v drugo omožila, vsekakor uže pred tem letom, to ne more ovirati priposestovanja, katerega ni treba dokazati za delj časa nego od 1859. l. naprej, t. j. 30 let pred vloženo tožbo. Kajti, če je rabokupna pogodba bila uže poprej sklenjena, to ne zabranjuje, sklicevati se na priposestovanje, ker je lahko, da so se okolnosti premenile, a to se je v tem slučaju tudi zgodilo, saj namreč nista več Jakob in Marija Felé imela prepirnih parcel v posesti, ampak mela sta jih Aleš in Marija Judež in sicer, kar je pripoznano, uže izza 1844. leta. Važno pa je, so li dejanski posestniki in uživatelji teh parcel dajali rabokupščino. Toženec tu sicer priznava, da se je plačevala vsako leto neka denarna vsota, vendar ne kot rabokupščina, nego kot povračilo davkov, katere je plačeval zemljeknjižni posestnik. Izjave prič Marije in Antona Felé-ta, katera sta kot sestra in brat tožitelja sumni priči, ne morejo ustanoviti prve polovice dokaza, a ostale priče ne znajo o tem neposredno ničesar in pravijo le, da uže mnogo let sem čujejo, da imata zakonca Judeževa prepirne parcele v rabokupu; teh izjav ni moči uvaževati,

ker je njih podloga nedoločena. Ker tist, kdor se opira na 30letno posestovanje, ni zavezan navajati pravnega naslova, a ker je zoper njega po § 1477. obč. drž. zak. dokazati nepoštenost ali nepristnost posesti, tedaj mora tožitelj dokazati, da se je vsota 6 gld. plačevala v ime rabokupščine, da torej toženec in njegovi predniki niso imeli pristne ter poštene posesti. Opomniti je še, da je Aleš Judež tožencu izročil zadevne parcele s pogodbo med živimi. To je pripoznano, in torej se tožitelj ne more upirati, da bi se tožencu ne računila posestna doba Aleša Judeža. Bilo je torej predrugačiti razsodbo prvega sodnika tako, da se ugotovi tožbeni zahtevi le tedaj, če tožitelj dokaže, da je Aleš Judež ali pa toženec sam plačeval za uživanje teh parcel rabokupščino, in ker se za to okolnost ni dovršila prva polovica dokaza, bilo je soditi na glavno prisego toženčevu o njej. Če ne more toženec s prisego zanikati, da ni plačal niti njegov oče, niti on vsote 6 gld. v ime rabokupščine, onda je dokazano, da posest ni bila lastninska posest, nego da sta Aleš Judež, odnosno toženec imela te parcele v rabokupu, a tedaj je po § 1462. obč. drž. zak. priposestovanje izključeno in ugoditi je zahtevi tožitelja, ker on je zemljknižni lastnik teh parcel. Ako pa toženec te okolnosti lahko s prisego prereče, onda je utemeljen ugovor priposestovanja in odbiti je tožbeno zahtevo, ker je po zakonu dopuščeno, sklicevati se na naturalno priposestovanje proti zemljknižnemu posestniku.

Najvišje sodišče je z odločbo de int. 21. avgusta 1891, št. 2584 ugodilo revizijski pritožbi tožiteljevi ter, obnovivši prvosodno razsodbo, pripustilo dopolnilno prisego tožiteljevo.

Razlogi.

Toženec upira priposestovanje prepirnih zemljišč na dobo 30 let in torej mu ni treba navajati pravnega naslova, s katerim je on sam in je njegov pravni prednik prišel v posest teh zemljišč (§§ 1477. in 1493. obč. drž. zak.). Zakoniti domnevi, katera mu služi glede pravnosti njegovega naslova, se pa lahko veljava vzame in res jo tožitelj pobija, trdeč, da je poprejšnji lastnik zemljišč Janez Felé prepirne parcele pravnim prednikom toženčevim, katerih posestno dobo si toženec šteje v 30letno priposestno dobo, prepuštil zgol v uživanje in sicer za toliko časa, dokler živita Jakob in Marija Felé, ta pozneje zopet omožena Judeževa. Ta dva torej

ne bi bila mogla priposestovati, ker ni bilo pravnega naslova (§ 1462. obč. drž. zak.) Ta trditev, katero mora dokazati tožitelj, je torej za pravdo odločilna, zategadelj zlasti, ker je toženec ta zemljišča pridobil šele pred malo leti in bi torej njegova posest, ker nedostaje predpisane dobe, ne mogla zadoščevati v posestovanje, če bi tudi imela vse zakonite potrebnosti priposestne posesti. Tožitelj je s pričo Jožefom K., kateri je bil navzočen pri dogovorih o prepustitvi prepirnih zemljišč pravnim prednikom toženčevim, dokazal svojo napominano trditev in to pričevanje je smatrati za polovico dokaza in sicer tem rajši, ker je močno potrjujejo navedbe tožiteljevega brata Antona in sestre Marije Felé-tove, ter navedbe tistih prič, katere so se izpovedale, kako so pravni predniki toženčevi na tesno uživali gozd. Toženec ni dokazal, da bi dogovori bili odpravljani ali pa predrugačeni. Po pravici je torej prvi sodnik pripustil dopolnilno prisego o vsebini navedenega dogovora, ki ga je bil Janez Felé sklenil s svojim bratom Jakobom Felé-tom in pozneje z njegovo udovo Marijo Felé-tovo, roj. Strinarjevo, pozneje zopet omož. Judeževo, in bilo je torej obnoviti prvosodno razsodbo, katera je tudi sicer stvarno utemeljena.

c) Polica o zavarovanji za smrt v prid imetelju ni del zapuščine zavarovateljeve, odnosno konkurzne mase.

M. Š. zavaroval je pri »I. občem uradniškem društvu« za svojo smrt v prid imetelju svoto 6000 gld. Umrli je in takoj po njegovi smrti proglasil se je konkurz glede njegove zapuščine. Upravitelj konkurzne mase je zahteval, da se naj zadevna polica smatra za del konkurzne imovine ter zapiše v konkurzni inventar. Udo va protivila se je tej prošnji.

C. kr. okrožno kot konkurzno sodišče v Celji je z odlokom z 19. junija 1891. l., št. 2869 ukazalo, da se mora postaviti v konkurzni inventar kot del aktivne imovine zadevna polica, glaseča se na svoto 6000 gld., oziroma ona svota, katero bode uradniško društvo izplačalo, a v zapisniku naj se glede te točke zaznamuje, da zahteva udo va zavarovano svoto kot svojo last, to pa glede na to, da je pokojni M. Š. sklenil s »I. uradniškim društvom« zavarovalno pogodbo tretji osebi v prid, namreč v prid imetelju po-

lice, ki mora dokazati, da je isto pošteno in po zakonu prevzel v svojo posest; bilo bi potem smatrati brez dvojbe po smislu § 863. obč. drž. zak. njegove dediče kot zavarovane osebe, ako ne bi bil pokojnik za časa življenja nikomur police izročil; ker je pokojni M. Š. v svoji oporoki s 26. dec. 1890. l. glede te police svojo zadnjo voljo izrazil in ker je zavarovano svoto 6000 gld. zapustil udovi in svojemu sinu, je torej na ta način sam hotel, da se smatra kot del njegove zapuščine (§ 531. obč. drž. zak.); bilo je potemtakem treba polico po smislu §-a 97. ces. patenta z 9. avgusta 1854. l., št. 208 drž. zak. in § 92. konk. r. vsprejeti v aktivno imovino; udova pa je tudi, sklicevaje se na priče, trdila, da jej je pokojni mož polico za časa svojega življenja podaril, da mu jo je pa januarija meseca 1891. l. izročila samo v ta namen, da bi si on na njo kot zastavo izposodil pri imenovanem društvu nekoliko denarja in da je on v ta namen polico poslal uradniškemu društvu; zapuščinsko, oziroma konkurzno oblastvo torej po smislu § 2., št. 7 imenovanega ces. patenta ni upravičeno soditi prepirnih zahtev ter treba je le iz previdnosti ta prepir zaznamovati v konkurznem inventaru.

O tem odloku obvestilo je sodišče udovo, upravitelja konkurzne mase in pa uradniško društvo, le-to v ta namen, da morebiti zavarovalnino z ozirom na § 1425. obč. drž. zak. izroči v sodno shrambo.

Reševaje rekurz udove potrdilo je višje dež. sodišče v Gradci odlok c. kr. okrožnega sodišča glede na to, da ni moči odreči zavarovatelju pravice, s polico ukreniti po svoji volji tedaj, kedar se glasi polica na ime imetelja in ne kake določene osebe; ta pravica spada brez dvojbe v zapuščino pokojnikovo tem bolj, ker se je on v svoji oporoki dejanski poslužil tudi te pravice; bilo je potemtakem po smislu §-a 97. ces. patenta z 9. avgusta 1854. leta, št. 208 drž. zak. upravičeno ukazati, da se postavi imenovana polica v aktivno imovino; dalje je le udovi sami v prid, pa tudi uprav po smislu zakona, namreč §-a 104. navedenega ces. patenta in §-a 92. konk. r., da se zaznamuje prepir glede te zavarovalnine, ker ni bilo moči nobene stranke odkazati na pravno pot, katero sme vsaka nastopiti po svoji volji.

Najvišje sodišče je ugodilo izvenrednemu rekurzu udove po smislu § 16. ces. patenta z 9. avgusta 1854. l., št. 208 drž. zak., premenilo je prva dva odloka ter ukazalo, da se imeno-

vana polica, oziroma zavarovalnina, katera se bode izplačala, ne postavlja v aktivno konkurzno imovino, in da se torej zavrne prošnja konkurznega upravitelja, katera to namerava in sicer glede na to, da ne more zavarovatelj sam nikdar dobiti zavarovane svote, kar se pri zavarovalnih pogodbah za slučaj smrti samo po sebi razume, ker torej ta svota ne more biti del njegove imovine, oziroma zapuščine; pokojni M. Š. je še za časa svojega življenja poslužil se svoje pravice po smislu zavarovalne pogodbe, da s polico ukrene, kar se mu vidi dobro ter je v svoji oporoki izrekel, da naj dobita zavarovane svote polovico njegova žena, drugo polovico njegov sin, in je torej oba označil kot prava imetelja police, prav tako, kakor bi bila na polici sami oná-dva imenovana kot imetelja, potemtakem ni moči trditi, da bi imela zapuščina sploh še kake pravice glede te police, še manj pa, da bi jo bilo smeti smatrati kot del imovine, katero bi mogli upniki po smislu §a 1. konk. r. porabiti v svoje plačilo.

Dr. J. Hrašovec.

d) Zemljeknjižna zaznamba takojšnje zvršilnosti je dopustna, ne pa zaznamba premembe v obligatornem razmerji.

I.

A. se je po notarskem pismu poravnal z B-om ter v njem izrecno izjavil se, da naj zadobi ta poravnava glede celega, v njej zabeleženega dolga na kapitalu 200 gld., obrestih in vseh postranskih stroškov takoj po zapadlem obroku zvršilno moč po smislu §-a 3. notar. reda, in da dovoljuje knjižno zaznambo takojšnje zvršilnosti pri svojem, ob enem zastavljenem posestvu.

Okrajno sodišče v Idriji je pa z odlokom z dne 9. junija 1891, št. 2223 odbilo prošnjo, da bi se na podlogi rečene poravnave dovolila ter povzročila zaznamba takojšnje zvršilnosti, odbilo glede na to, da takšne reči, odnosno taki dogovori strank ne morejo biti predmet zemljeknjižni zaznambi, ker ne pojašnjujejo osebnih razmer in tudi nasproti tretjim osebam, ki bi morebiti zapujoč javni knjigi iskale kake pravice, ne utemeljujejo nikakeršnih, po zakonu določenih posledic.

Rekurzu prositeljevemu je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 30. julija 1891, št. 7412 ugodilo ter prvosodni odlok

tako predružačilo, da se dovoljuje zaznamba zvršilnosti notarskega pisma, to pa glede na to, ker je po §-u 20. lit. b) zemljeknj. zakona dopustna zaznamba v to, da se ustanove gotovi, po civilnopravnem redu s tem združeni pravni učini, nadalje ker je določba §-a 3. not. reda ustanovila zvršilnost notarskih pisem in je torej tudi nanjo uporabljati določbo §-a 20. lit. b) zemlj. zakona in naposled, ker se z zaznambo zvršilnosti dosega učin zvršilnega dodatka proti poznejšjim lastnikom.

II.

Jakob M. je na podlogi izročilne, odnosno ženitne in dedne pogodbe, notarskega pisma z dne 7. jan. 1891 in poročnega lista z dne 7. majnika 1891 poprosil pri posestvu vl. 32. kat. obč. J. V. I. v knjižbe 1. lastninske pravice njemu v prid, 2. zastavne pravice v varnost tirjatve na doti 150 gld. za nedol. Ivano M. rojeno J., 3. dosmrtnih pravic Terezije J. do stanovanja, uživanja in dobivanja v pogojenem obsegu, 4. dosmrtnih pravic Mateja B. do stanovanja in hrane; II. z zaznambe 1. prednosti tirjatve na doti 150 gld. za nedol. Ivano M. pred dosmrtnimi pravicami Terezije J. in Mateja B., 2. da je tirjatev nedol. Ivane J. v znesku 50 gld. smatrati za doto in 3. takojšnje zvršilnosti omenjene pogodbe.

Okr. sodišče v Idriji je z odlokom z dne 3. junija 1891, št. 2097 dovolilo glede prošnje za zaznambe samo zaznambo pod 1, ostalih dveh pa ne in sicer glede na to, da take reči in odnosno taki dogovori strank ne morejo biti predmet zemljeknjižni zaznambi, ker ne pojašnjujejo osebnih razmer in tudi nasproti tretjim osebam, ki bi morebiti zaupajoč javni knjigi iskale kake pravice, ne utemeljujejo nikakeršnih, po zakonu določenih posledic.

Na rekurz je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 16. julija 1891, št. 6921 predružačilo prvosodni odlok tako, da je dovolilo tudi zaznambo takojšnje zvršilnosti notarskega pisma z dne 7. januarja 1891 pri vložku št. 32 in sicer glede na to, da je po §-u 20. lit. b) zemlj. zak. sploh dopustna vsaka zaznamba, v katero naj se ustanove gotovi, po civilnopravnem redu ali zemljeknjižnem zakonu ž njo združeni pravni učini in glede na to, da bode tu, kjer gre za varstvo pridobljenih pravic, nastopil pravni učin zaznambe, nalično kakor po zaznambi hipotekarne tožbe po smislu §-a 60. zemlj. zakona. — Višje sodišče pa ni ugodilo rekurzu zaradi zaznambe, da je dedščinska tirjatev nedol. Ivane M. roj. J.

v znesku 50 gld. smatrati za doto in sicer glede na to, da se pri tej dedščinski tirjatvi ni premenilo kako osebno razmerje, nego obligatorno razmerje, a § 20. lit. a) zemlj. zakona brani, da bi takšno premembo razodevala zemljeknjižna zaznamba.

e) **Eksekut mora priti k zaslišanju po §-u 3. zakona s 16. marcija 1884, št. 35. drž. zak. pred dovoljujočega sodnika, ne more pa v ta namen biti delegovano po §-u 11. jur. n. sodišče eksekutovega bivališča.**

Na prošnjo Henrika N., da bi se Ivan K. iz Črnomlja zaslišal po §-u 3. zakona s 16. marcija 1884, št. 35. drž. zak., izdalo je mest. del. okr. sodišče v Ljubljani odlok, da se okr. sodišče v Črnomlji zaprosi, naj zasliši Ivana K.

Na rekurz je višje dež. sodišče v Gradci z odločbo z dne 30. julija 1891, št. 7340 predrugáčilo prvosodni odlok tako, da je ukazalo, naj se za zaslihanje eksekuta v napominanem smislu določi narok pred mest. del. okr. sodiščem v Ljubljani. Utemeljilo je to svojo odločbo tako-le: Res je sicer po §-u 11. jur. n. sodiščem dovoljeno, da se smejo obrniti za pomoč do drugih sodišč, če se tako lažje opravi stvar smotru primerno ali če se lahko prihranijo nepotrebni stroški. Tega pa tu ni, če se pomisli, kakšen smoter ima zadevno zaslihanje in da je očitno izvršitelju v prid, ako intervenuje pri dotičnem naroku, kar pa bi sicer bilo jako težko, ako bi se uradno opravilo preložilo pred oddaljeno okrajno sodišče Črnomaljsko. Eksekut pa se pri zaslišavnem naroku lahko dá zastopati po pooblaščenci. Tudi ni nobena stranka predlagala, naj bi se zaprosilo navedeno okrajno sodišče v ta namen.

Kazensko pravo.

Obnova kazenskega postopanja po izvenrednem potu in ob jednom nova rzsodba kasacijskega sodišča, s katero se obdolženec oproščuje takoj (§ 362. kaz. pr. r.).

V civilni pravdi J. St. proti M. K. je prva instanca rzsodila z rzsodbo z dne 2. majnika 1890, št. 1888 med drugim: Toženi M. K. dolžan je pripoznati, da je deponovanje zneska 173 gld. 42 kr.

iz odloka de pr. 14. januarija 1890, št. 215 opravičeno, — če ne bi položil naložene mu prisege: »kar ve in pomni, ni res, da J. St. na razdelilni odlok z dne 12. decembra 1889, št. 6014 od zdražila za zemljišče vlož. št. 179. kat. obč. Veliki G. njemu (M. K-u) ostali znesek 170 gld. 85 $\frac{1}{2}$ kr. s 6 $\frac{1}{2}$ % obrestmi od 24. oktobra 1889 do 24. januarija 1890 v znesku 2 gld. 56 $\frac{1}{2}$ kr., torej vkupe 173 gld. 42 $\frac{1}{2}$ kr. v plačilo ponujal, a da on denarja vzeti ni hotel.«

Razlogi.

V le-tej pravdi, ki naj deponovanje opraviči, trdi tožitelj J. St., da toženi M. K. ni hotel navedenega denarja vzeti. Toženec to zanika, in tožitelj je v dokaz svoji trditvi ponudil pričo A. O. Ta dokaz se pa ni posrečil. Tudi je tožitelj o tem tožencu naložil glavno prisego. Če M. K. uže večkrat omerjenega zneska ni hotel vzeti, bil je J. St. upravičen po smislu § 1425. obč. drž. zak., deponovati ga. Spoznati je bilo torej na dotično, M. K-u naloženo glavno prisego.

Priča, katere izpoved se je bila v gori navedenih razlogih smatrala za brezuspešno, bil je izpovedal se po zapisniku s 25. aprila 1890, da je rekel tožitelj J. St. M. K-u: »Jaz imam tebi še nekaj denarja dati, ti bom vse dal, kar imaš dobiti iz skupila za tvojo prodano zemljo, le pojdi, ti bom denar dal« — da pa ni povedal svote, katero hoče plačati. M. K. je na to odgovoril: »Jaz nimam od tebe ničesar dobiti, jaz od tebe nobenega denarja ne maram.«

Toženec M. K., ki je v pravdi tudi ugovarjal, da mu je tožitelj večkrat le 100 gld. ponujal v plačilo, nikdar pa 173 gld. 42 kr., nastopi sojeno prisego in pri naroku se oglasi, da hoče priseči. Ob enem je pa tožitelj vložil kazensko ovadbo proti M. K. zaradi hudodelstva goljufije, storjenega po ponudbi krive prisege; zategadelj je sodnik preložil narok za priseganje in povzročil kazenske pozvedbe.

Državno pravdništvo v R. res obtoži M. K-a iz teh-le razlogov: V kazenskih pozvedbah je tožitelj sam kot priča povedal: on je rekel M. K-u, da mu hoče plačati vse, kar ima dobiti kupnine za posestvo; on sicer ni govoril o določeni svoti, ker obrestij ni imel izračunjenih, ampak vabil je M. K-a, naj gre ž njim, da se napravi račun; M. K. pa da ni hotel nič slišati o ka-

kem plačilu, češ, da njemu ni J. St. nič dolžan. Bistveno jednako in kakor preje uže v civilni pravdi povedal je tudi druga priča A. O. — Ako je torej hotel J. St. plačati M. K-u vse, kar mu je šlo, potem bi bil M. K., ako bi bil zgoraj navedeno prisego storil, zanikal nekaj, kar je resnično. Določenih svot v besedilu prisege se M. K. ne more oklepati, ker te so le izraz obračuna, katerega je J. St. hotel še-le napraviti z M. K-om; ta obračun v omenjenih svotah pa uprav izraža ves dolg, kateri je J. St. ponudil plačati. i. t. d.

Ugovor proti tej obtožbi je višje dež. sodišče v Gr. odbilo z odločbo z dne 14. januarija 1891, št. 475 iz nastopnih razlogov: Utemeljeno je bilo sumiti, da bi prisega ne bila resnična, ker šlo je bistveno za to, da kupec poplača ostalo kupnino za posestvo poprejšnjemu lastniku tega posestva, in ker sta priči izpovedali se, da se je to plačilo ponujalo neomejeno in dejansko in da je obtoženec principijalno branil se sprejeti to plačilo, ne pa zato, ker bi morebiti ne bila popolna svota ponudena.

S kazensko rzsodbo okrožnega sodišča v R. dne 5. februarja 1891 se je rzsodilo: M. K. kriv je hudodelstva goljufije po §§ 197., 199. in 200. kaz. zak., storjenega s tem, ker se je oglašil . . . pri okrajnem sodišči v Z., . . da bi naloženo si glavno prisego položil proti svoji boljši vednosti in vesti, — in obsodi se po §§ 202. in 204. kaz. zak. po uporabi §§ 54. in 55. kaz. zak. na šest tednov težke uječe, poostrene z jednim postom vsakih 14 dnej . . in izreka se, da je nastop prisege neveljaven.

Razlogi.

Iz zagovora obtoženčevega in pričevanja J. St-a, katera oba priznata, da J. St. obtožencu ni bil drugega zneska dolžan, nego ostanek zdražila, dobil je sodni dvor popolno prepričanje o tem, da je J. St. ponujal obtožencu plačilo sploh one svote, katero je imel obtoženec iskati iz zdražila za prodano posestvo. Da J. St. ni imenoval ponujanega zneska s številkami in da je govoril le o denarji, a ni rabil besede plačal ali plačilo, to je v današnjem slučaju brez pomena. Toliko je gotovo in dokazano, da obtoženec pri J. St-u ni imel iskati nič drugega, nego ostanek zdražila, a J. St. obtožencu ni mogel denarja za kaj drugega ponujati, nego

za poplačilo ostanka iz zdražila. Koliko da znaša, tega pa glede na obresti ni lahko mogel imenovati, a to je tem manj važno, ker je glavno vprašanje le to, ali je J. St. res ponujal plačilo ali ne, ne pa to, koliko je ponujal. Tudi obtožba le v tem smislu govori. Zagovarjanje, češ, da v resnici J. St. ni imenoval zneska ali pa le delni znesek 100 gld., je torej brez pomena, kajti šlo je v pravdi le za to, je li depozitovanje denarja opravičeno. To vprašanje pa je civilni sodnik napravil zavisno zgolj od odločilne dejanske okolnosti, je li J. St. denar, plačilo, res ponujal ali ne; če je v prisego vzel tudi znesek po meri deponovanja, to je gotovo le bolj postranska okolnost, in v zanikanji visokosti ponudene svote tudi ni iskati ponudene krive prisega. To znači le ponudeno zanikanje resnične in po pričah ter priznanji obtoženčevem dokazane okolnosti, da je J. St. obtožencu ponujal sploh plačilo dolga. Prav tako je tudi prazno zagovarjanje, da J. St. ni kazal denarja, ponujal denarja, to je zneska v gotovini, da ga ni naštel, — da ga torej obtoženec tudi vzeti ni hotel, oziroma vzeti ni mogel. »Denar ponujati ali znesek ponujati« znači preprostemu ljudstvu isto, kar »plačilo ponujati.« V tem smislu je rabljen izraz v civilni pravdi in ta pomen ima tudi za kazensko pravdo. Plačilo pa je obtožencu ponujal J. St., kakor je uže zgoraj povedano. In uprav s tem, ker je obtoženec ponudil s prisego zanikati, da se je ta dejanska okolnost v resnici vršila, učinil je ponudbo krive izpovedi, kajti prisega je bila pripuščena v sodnem izreku kot dokazilo trditve J. St-ove, češ da je obtožencu plačilo ponudil, trditve, od katere je bila v istini zavisna prisoditev tožbene zahteve. Obtoženec pa je ponudil v rečeni civilni pravdi tudi s tem krivo prisego, ko je ponudil s prisego zanikati, da on denarja ni hotel vzeti. Zgoraj navedeno pričevanje namreč dokazuje, da se mu je denar, plačilo ponudilo, a da ga on v resnici ni hotel sprejeti, torej uprav nasprotno, kar bi bil obtoženec s prisego zanikal, oziroma potrdil.

Najvišji sodni in kasacijski dvor je v nejavni seji na pritožbo ničnosti M. K-a zoper to rzsodbo okrož. sodišča v R. dne 5. februvarija 1891, št. 322 takoj po zaslišanji in s privolitvijo c. kr. generalne prokurateure spoznal za pravo« : Uporabivši § 362. kaz. pr. r. dovoljuje se obnova kazenskega postopanja in obtoženec M. K. se takoj oprošča od obtožbe zaradi hudodelstva goljufije po smislu §§ 197., 199. in 200. kaz. zak., kaznivega po §§ 202. in 204.

ibid.; tudi se vničijo določbe imenovane okrožnosodne razsodbe gledé stroškov kazenskega postopanja in zvršitve kazni ter tudi gledé privatnopravnih tirjatev.*

Razlogi

najprvo sploh poudarjajo, da ni bilo okrožno sodišče samo v zmoti glede dejanja, kar jedino naglaša pritožba ničnosti, nego bilo je tudi v zmoti glede prava. Potem pravijo nastopno: »Tožitelj J. St. v civilni pravdi nikjer ni trdil, da je on tožencu M. K-u ponujal plačilo sploh v onem, po številkah nedoločenem znesku, katerega mu je bil dolžan še iz realnega združila. Tako formulovane trditve ni imel civilni sodnik pred seboj in torej ni imel povoda pečati se s takšno trditvijo. Pač pa je tožitelj odločno trdil, da toženec M. K. ni hotel sprejeti zneska, ki je v tožbi naveden s številko 173 gld. 42 kr. Jasno je pa iz ugovora v civilni pravdi, kjer ugovarja toženec, da mu je ponujal tožitelj samo 100 gld., — da je poudarjal civilni sodnik sosebnost to in moral poudarjati to, se je li ponujal ves dolžni znesek 173 gld. 42 kr., kajti z ono trditvijo je meril toženec očitno na § 1425. obč. drž. zak. in zaradi tega je nastala civilnemu sodniku dolžnost, dopustiti dokaz v to mer: je li istina, kar trdi tožitelj, da je on ponujal popolno plačilo 173 gld. 42 kr. ? Civilni sodnik je uprav najpreje to, kar naj bi dokazal priča A. O., sestavil tako, da se glasi natanko na ponudbo kapitala 170 gld. 85 $\frac{1}{2}$ kr., 6 $\frac{0}{10}$ obrestij od 24. oktobra 1889 do 24. januarja 1890 v znesku 2 gld. 56 $\frac{1}{2}$ kr., vkupe 173 gld. 42 kr. V konečni razsodbi spozna civilni sodnik, da se ta dokaz ni posrečil, akopprav je priča A. O. potrdil, da je tožitelj ponujal tožencu vse, kar ima ta dobiti, toda ne da bi bil izrekel določene svote. Iz tega izhaja jasno, da civilni sodnik ni smatral ponudbe plačila v obče, nego ponudbo določene dolžne svote kot oni člen, kateri je dokozati. To isto mora veljati tudi gledé prisege, katero je bil civilni sodnik samostojno (ne pa po predlogu jedne ali druge stranke) sestavil natančno v soglasji z onim členom, kateri bi imel potrditi priča A. O. Naglaša se tako tudi v razlogu civilne razsodbe po večkrat ta isti določeni znesek, katerega trdi tožitelj, nikakor se pa ne naglaša ponudba v obče, o kateri niti govora ni bilo nikjer v civilni pravdi. Toženec nikdar ni zanikal, da bi se bil branil sprejeti tožiteljevo ponudbo, in razvidi se to iz aktov civilne pravde; torej v tem po-

gledu ni bilo treba nobenega dokazovanja. Bistveno je bilo jedino le pozvedeti, kakšna je bila ona ponudba, katero je bil toženec odklonil. Ker se sklicujejo razlogi kazenske razsodbe torej na to, da bi bil toženec nekaj obetal, kar je v protislovji z nastopom prisege, ker to baje dokazuje odklonitev plačilne ponudbe tožiteljeve, onda je očitno, da se ni zadela prava stvar dokaza, katero je hotel civilni sodnik razodeti s tem, da je dopustil prisego, katero je bil nastopil obtoženec. Iz vsega navedenega izhaja, — če se dobro razume civilno pravdo, v kateri se je dopustila prisega, vzeta pod kazensko obtožbo — da je vsekakor vse zavisno od visokosti zneska, katerega je ponujal tožitelj in da ne more biti govora v tem slučaju o krivi prisegi, oziroma o nje nastopu, zato ne, ker sodni dvor sam priznava, da tožitelj sploh nobenega določenega zneska tožencu v plačilo ni ponujal, torej tudi ne zneska 173 gld. 42 kr., ki je naveden v prisežnem stavku. Ker je stvarni položaj povse jasen, ni nastala potreba kasacijskemu dvoru, da bi ukrenil še kaj več pozvedeb in bilo je moči takoj oprostiti obtoženca. Odločba gledé stroškov in privatnih tirjatev bila je odvisna od razsodbe v glavni stvari. (Odločba z dne 14. aprila 1891, št. 4414).

Dr. Fr. Papež.

Iz upravne prakse.

K §-u 57. obrtnega reda.

Pred leti bila je podeljena Z-u koncesija za zvrševanje gostilniškega obrta. Z. je nekaj let obrt osebno zvrševal, o Veliki noči 1890. leta pa je prepustil koncesijo N-u proti temu, da se v gostilni toči njegovo pivo, katero je imel v zalogi. N. je nato jel zvrševati v istih prostorih gostilniški obrt na svoj račun ter je plačeval sam davke in najemščino od prostorov. Pivo je jemal po dogovoru od Z-a ter mu je sproti plačeval. Vse to se je godilo za hrbtom obrtnega oblastva.

Po preteklih 11 mesecih prišla je stvar na dan, in proti obema uvedla se je kazenska preiskava in sicer proti Z-u zaradi prestopka po § 133. lit. c, proti N-u pa zaradi prestopka § 22. obrtnega reda. Z. je bil spoznan krivim prestopka po § 155, lit. c. naved.